Թանգուամէջ ԷՖԷՆԴԻ սէնէգալ 800 Նիւսխէ վէ-բիլիզ, սէնէգալի գէյմէ-թի Խթանպօլ էչին 250 գրչ. վէ ալթը այլըգը 128 գրչ. վէ Թաշբալար էչին բօսթա բարաս էչինէ օլարագ, սէնէգալի գէյմէ-թի սաղ ագմէ 250 վէ ալթը այլըգը սաթի 128 գրչ. սուր։

Վէ գէհէր Նիւսխէսի 80 բարաս սաթըլար։

Խանգուամի Էֆէնտի

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՑՕՒ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Խլանբէրգն գէհէր սաթը-բը էչէն գիր թէնէք աէջա 3 էթինէք աէջա 2, վէ ի-չիւնճի վէ սայիր աէջա-լար էչէն 1էր գր. Նիւ'սգ-բասգնա գօնուլմասան ի-լանըն սաթբբը Էշ.սուր։

Միքբուգ վէ սայիրէ գալաթատա Բէնէչէմգիհ բազարգնա վագէ Ն. 41 իսգի խանէնէտա գատա-տա Ք. Յոհոսան խանի-նէ կէօնդէրիլիր սաթ։

1873 ՅՈՒԼԻՍ 10 ՍԱԼԸ

ԱԼԱՅԻՐԱՆԿԷ ՅՈՒԼԻՍ 22

ՆԻՄԵՐՕ 2252

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ١٢٩٠ ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ ٢٧

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Drouot, N°. 9

QUINA LAROCHE

ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԻԱ

16,000 ՖՐԱՆԿ ԻԳՐԱՄԻՑԷ

Ճ ՆԷՎի, ԵԱՆի-գբրմբզը, սարը վէ քիւ-լրէնկի գընազընատան թէքմիլ սուրէթէ խիւլասա օլունարագ թէրթիպ օլունմուշ օլան մէգ-քիւր շուրուպ, ինանընը վիւճուտինէ հայ-եաթ վէ գուվվէթ վիրիպ, քէղա սրթմա իլէթինի տէք իտէր օլոուղու հալտէ, ռնդ (գան էքսիքլիսի), կոնրուլէթ (գարն աղրըսը), էբլէրշ (պագը սէպէպլէրէ մէպնի պարբլար վէ գբպլար եիւպիւնէ վուգու պուլան բէնկ պօզուգլուղու), թաալիր օլու-նան խասթալըգլարա վէ սրթմաեա գարշը ատի շարապ վէ շուրուպլարտան չօգ ալէա տբը։

ԶԷԼԻԲԷԼԻ ԳԻՆԱ ԼԱՐՕՇ

Մէգքիւր մուալիճէ, գան էքսիքլիսինէ, գուվվէթէն տիւշմէսինէ, վէ գարբլարըն բէնտիլէրէ մախսուս պիր նէվի խասթալը-ղընա գարշը պիրէպիր տիր։

Բարիս, 22 Ֆբրուս սօգաղ—Խթանպօլ-տա, Վէլիչ վէ գումբանեանընը, Զօսան օղ-լունուն վէ Գասսապեանընը էճզախանէլէ-բինտէ պուլունուր։

PATE EPILATOIRE

Մէգքիւր մահսուլ, տէրիսի ասլա պօգ-մազբզը, թիւյլէրի տէք իտէր վէ քէք-լէրինի չբզարբր։

ՔԲՐԷՄ ՏԻՒ ՍԷՐԱՑԼ

Պու տախի սբզընթը վէրիճի թիւյ ի անիտէ չբզարբր։

Ումումի տէրօզիթօ, փարիզտէ Ն. Ժ Ռուսս սօգաղընտա Ն. 1 Վէյօվ Տ։սէր։ Պուլունուր Քիւչիւքեան պիրատէրլէրին մաղազասընտա վէ Տէլլա Սուտա, կանծիւք պիրմատէրլէրին, Ժ. Պ. Գօրէլլօ վէ Ժ. Պ. Տիւ-սօթընը էճզախանէլէրինտէ, վէ Եէնի ճա-միտէ վագը 16 Նիւմէրօլու Ժաղ Ալէքսա-ղընը էճզախանէսինտէ։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէգքիւր բօմատա սաչլարընը տէգքիւլ-մէսինի մէն իթիրքտէն պաչգա, սաչլա-ра պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուպ, խաս-թալըգ վէ եախսու իսթիեարըգ սէպէ-պինտէն սաչլարընը զայպ իթմիչ օլան-լար իչին, չիմոկէ գատար իճատ իտիլ-միչ օլան իլաճլարընը պաչըճասը տբր։

Էվալինա բօմատասը ազ վագբթ զար-ֆընտա սաչլարընը տէգքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէգլէրինի գուվվէթլէնտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի բէնկէրի-նի քէսպ իթտիրիր։ Ազ վագբթ զար-ֆընտա սաչլարընը ուզանմասը իչին մէգ-քիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ ի-չին մախսուս օլան բօմատա իսթիմալ օլունմալը տբր։ Մէգքիւր իլաճլարը պիր լքի հաֆթա՝ իսթիմալ էյլէմիչ օլան 17 չաղընտա տէլիգանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սագալլարա մալիք օլ-մուչլար տբր։

Մէգքիւր Էվալինա բօմատասը, Գա-լաթատա Եիւքէք գալտրրը խան Մ. Վէ-իչ վէ գումբանեասընը 88 Նիւմէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլըր։

ՖՕՆՏՕ ՊԱՆԳԱՄԸ

Աֆրիգանէթ, Պաղէ-Գաբասսանդա էմրնա կէօրէսի թուրբընտա Ն. 13

Մուամէլաթը սարրաֆիյէ իչին պու տէֆա քիւչատ իյլէտիկիմիզ մէգքիւր պան-գասա, հէր նէվի թահվիլաթ վէ սէհիմ գուրօնլէրի, վէ մէսքիւրքեաթ վէ սէհիմ թագ-սիթլէրի, մէնֆաաթը սուրէթտէ թէպտիլ օլունուր։

Գումբանեամզ իլէ մուամէլաթտէ պուլունմագ իւզրէ մաղազամզա թէչրիֆ պու-եուրան զէվաթ, արզու իյլէտիքլէրի մըգտար վէ հէր նէվ էսհամ վէ թահվիլաթ հէր վագբթ հազըր պուլաճագլարը կիպի, ասըլ բիեաչա ֆիեաթը իւզրէ միւպայեա վէ եախսու ֆիրուխթ իտէպիլիրլէր։

Մէգքիւր պանգամզտէ պիր նէվ իտարէ սանտըղը քիւչատ իյլէմիչ օլուպ պու անէ տէկին իպրազ օլունանլէրտէն զիեատէ մէնֆաաթը չարթլար իլէ Հէյսէ Սէ-նէգալը Մէ-ղնէրեէ իխրաճ իյլէմէչիզ տիր։ Չէօյլէ քի հիսէտարան մահիեէ եալընզ պիր պուչուգ սիմ մէճիտիեէ թագսիտ իյֆա իթտիքլէրի հալտէ, պիր ատէտ Ռումէլի թիմուր Եօլու, վէ պիր ատէտ տախի Պուքրէչ իսթիդրազաթը թահվիլի ասլիեէլէրինէ մալիք օլապիլտիքտէն պաչգա, մէղքիւր թահվիլաթը 200 ատէտին ճէմի գուրալարը-նա միւթէմատիէն հիսէմէնտ օլապիլիրլէր։

Պու վէճհ իլէ Թէրնէպը Եէվէլ վէ Թէրնէպը Սանէ նամընտա օլարագ պունտան ագտէմ իխրաճ իյլէտիկիմիզ 100էր ատէտ Հէյսէ Սէնէգալը պիր գաչ կիւն զարֆընտա քեամիլէն ֆիրուխթ օլունմուչ օլուպ, պու տէֆա, 1873 սէնէսի թէմմուզ 5 տէն իթիպարէն Թէրնէպը Սալէ նամընտա տիկէր 100 ատէտ Սէնէգաթը Միւշթէրէք իխրաճ իլէ, թա-լիպ օլան հիսէտարանա ֆիրուխթ օլունմագտա տբր։

Թաֆսիլի մալումաթ ալմագ իսթէեէնլէր իչին մախսուսէն պէեաննամէլէր նէշր օլունմուչ օլուպ, արզու իտէն զէվաթը մաղազամզէ թէչրիֆ պուեուրտուգլարընտէ, հէր խուսուստա մէմնունուն օլաճագլար տբր։

ՏԷՄԻՐԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ՎԷ ՀՕՍԱՆԵԱՆ ԳՈՒՄ.

ՃԷՍԹԷ ՃԷՍԹԷ ԱԳՃԷԷՏԱ ԻՏԷՐԷՔ ԹԷՏԱՐԻԲԸ ՄԷՐՄԱՑԷ

ՐՈՒՄԷԼԻ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԼԱՐԸ իգրամկէլի խթիգրազ սէհիմլէրինէ վէ Էվ-ՐՕՊԱ ՏԷՎԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՎԷ ՇԷՀԻՐԼԷՐԻՆԻՆ բուլասաթը իլէ բիացաեա չբզա-բբմը վէ թահթը քէֆալէթտէ պուլունան միւխթէլիֆ իգրամկէլի խթիգրազ սէհիմլէրիուֆագ թէգասիթը մահկէ իլէ ֆիրուխթ օլունուր։

ԵԱԴԸՆՏԱ ԳՈՒՐԱՍԸ ՔԷՇԻՏԷ ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ ԲԻԵԱՆԴՕԼԱՐ

	Գուրա	Պեօյէ էյրանէ
1873 Յուլիս 1 տէ, Պարի չէհրի 1869 խթիգրազը	183	100.000 Ֆր.
» Օգոստոս 1 տէ, Բումէլի Տէմիր եօլու 1870 խթիգ.	350	600.000 »
» » 20 տէ, Պարլէթթա չէհրի » »	173	25.000 »
» » 31 տէ, Պէվիլագվա Լա Մաղա 1869 խթիգ.	313	300.000 »

Վէ իլք թագսիթտէ 2, 3, 5, 10, 15 վէ եախսու 20 Ֆրանգ թէէտիկէ օ-լունտուղտա, համիլի սէնէտ պէօյիւք իգրամկէլէրէ տախիլ օլուր։

Էհալի, այ պէ այ թագսիթ վիրէրէք, համիլինէ խսիմ այիտ էնվայի ճինս սէհիմլէրէ եազըլապիլիպ, պալիատտէ իչար օլունան ճէսիմ բիանգօլարա վէ պիրլէշթիրիլմիչ պիր չօգ խթիգրազլարընա տախիլ օլուր։

ԹԷԳԱՍԻԹԸ ՄԱՀԻՑԷ ԻԻԹԱՄԸՆՏԱ ՀԱՄԻԼԻ ՕԷՆԷՏ ԻՇԹԻՐԱ ԻԹՄԻՇ ՕԼՏՈՂՈ ՄՈՒՎԱԳԳԱԹ ՍԷՆԷՏԻՆ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ ԱՍԼԻՍԻՆԻ ԱԼԱՃԱԳ

Գալաթատա Թբրամուէյ ըսթասիօնու գարշըսընտա վագը Բաչանը խանընտա պիրինճի գաթտա Գօնթուար իտարէսինտէ, վէ մէմալիքի մահրուսէնին քեաֆֆէյի իսքէլէ վէ էեալէթլէրինտէ (վիլաեէթ, սանճագ, վէ գաղալարընտա) վէ մէմալիքի էճնէպիկտէ օլան չիւպէլէրինտէ իմզալանըլապիլիր։

Գօնթուար իտարէսինինէ միւխթէլիֆ իսթիգրազլարը բըրօսբէթիսի վէ գուրատա գազանան նիւմէրօլարը ըէսմի ճէտվէլի, մէճճանէն տաղը-թըլըպ, իմզալանանլարը խտնէսինէ կէօնտէրիլիր։

Գօմիսիօն իլէ, հիւքիւմէթ սէհիմլէրի վէ սանայի պանգալար սէնէտլէրի սաթըն ալընըր վէ սաթըլըր—սէհիմթըրամբա իտիկիր—քեաֆֆէյի իգրամկէ-լէր վէ եախսու բիանգօլար, վէ գուրօնլար, վէ բօլիցա վէ սայիր սէնէտլէր։ վատէսինտէն էվվէլ ըսրօնթօ իլէ ազճէսի էստէնիր—ագճէ իգրազը։

Իսթանպօլ, Յունիս 1873 Գօնթուարըն միւտիրի

Ա. ՏԷԼԼԱ ՐՕԳԴԱ

ԻԼԱՆ

Զաթլատը գաբու ճիվարընտա եօ-ղուրթհանէ սօգաղընտա չբմէնտբֆէր խաթթընտան ֆազլա գալան եիւզ ալթմբչ սէքիզ զիրա արսանընը միւզա-յիտէի ալէնիեէսի պիլիճրա տէօրթ պին պէչ եիւզ պէչ ղշտա. Թալիպի էօհտէ-սինտէ թէգարրիւր իթմիչ օլտուղուն-տան, պունտան զիեատէնէ թալիպի օլտուղու հալտէ թարիխի իլանտէն ի-թիպարէն պիր հաֆթաեա գատար Շէ-հիր Լմանէթի տայրէսինտէքի չբմէն-աբֆէր գօմիսիօնունա միւրաճաաթ իլ-էմէլէրի իլան օլունուր։

Դ Հ ճէմազիլ էվվէլ ٢٩.

7 թէմմուզ 89

Թիւճճարտէն Նէվշէհիրլի հաճի եու-վանընը մահքէմէի թիճարէթին 14 զիլ-գատէ 88 թարիխլի իլամը մուճիպին-ճէ, պագալ ինճէսուլու Խրիսթօ զիմ-մէթինտէ ալաճաղը օլան մէպալիզին թէսվիեէսի իչին մէտեունու մէրգու-մուն միւթէվէֆա բէտէրի Լազարիտէն իրսէն էօհտէսինէ ինթիգալ իտէն Գա-սբմ բաշատա Սէլ գաբուսունտա վա-գբ սէքիզ հիսսէ էթմէքճի ֆուրու-նունտան պիր, վէ քէզալիք սէքիզ հիսսէ պիր պագ գունտուրաճը տիւ-քքեանընտան պիր, վէ սէքիզ հիսսէ պագալ միլքինտէն պիր հիսսէ քի, ճէ-ման իւչ հիսսէ պունտան ագտէմ մէ-զատա վէրիլէրէք օն ալթը պին ղշա-չբգմբշ, վէ կէլեճէք շէհրի ճէմազիլ ախբրբն օն ալթընճը կիւնիւ միւզայի-տէսի գարարը վէրիլիպ թալիպի էօհ-տէսինէ իճրայի ֆէրագը մուգաբրէր պուլունմուշ օլտուղունտան, գիեատէ-եէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւ-րէ գատար տիվանը Ահքեամը Ալիեէ իճրա ճէմիեէթինէ միւրաճաաթ իյլէ-մէլէրի իլան օլունուր։

Դ Հ ճէմազիլ էվվէլ ٩.

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅՕՐԻՆԵՈՂ

Ի ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ՆԱՐ ՊԷՑ

Կը ծախուի 'ի գրատան փոքրիկու 'ի ակորեան խան թիւ 13 և 'ի գրատանց Պաղտասար աղայի Սրապեան 'ի Մէր-ճան Զարշը թիւ 29. և ամեն գրավա-ճառաց քով։

Ա. ՏԻՒՄԱ.

ՊՐԱԺԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵՃՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

Ա. Տիւմայի ԵՐԵՔ ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐՔ և ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ ԵՏՔ վէպերը հրատարա-կելէն ետև՝ հարկ էր նաև թարգմա-նել տալ և տպագրել յիշեալ վէպերը կերպով մը չարունակող գործն որ է ՊՐԱԺԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄ-անուանի վիպասա-նին մեծ վէպերէն մին, որ թէ՝ պատ-մական նկարագիրներու, թէ՝ հետա-քրքրաշարժ անցքերու և թէ ճարտար հիւսուածքին կողմէ ընթերցողին ու-շադրութիւնը կ'գրաւէ և միտքը կը կրթէ։

ՊՐԱԺԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄԻՆ առաջին հա-տորն արդէն 'ի լոյս ընծայուած է։

Ամբողջ գործը 12 հատորէ պէտք բաղկանայ։

	Դահեկան
Բոլորին համար բաժանորդագ-րութեան գինն է	110
Վեց հատորը տպուելէն ետև	120
Իւրաքանչիւր հատորը	12

Բաժանորդագրուիլ ուզողը կրնայ դի-մել կամ Պոլիս, Ք. Դաֆֆեանցի արդ գրատունը, Զագմագճըլար Եօղուշու, թիւ 16, Զմիւռնիա, Տէտէեանց դէ-ատունը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. Պոլիս 9 յուլիս 1873

. . . Խմբագիր Մանզումի պատուական լրագրոյ,

Ազգ. վարչութեան քաղ. ժողովոյ անդամակցութենէն մեր հրաժարելուն առթիւ ամսոյս 6ին գումարուած Ընդհ. ժողովոյ մէջ մեր տուած բացատրութեան վրայ խառնաշփոթ մեկնութիւններ երևան եկան, ոմանք սոյն բացատրութեանը տարբեր նպատակ ու ձև տալ ուզեցին, ոմանք աննշան և առանց հետևութեան բան մը համարեցին, և ի վերջէ ազգային թերթերէն հրատարակողներ եղան որպէս թէ ազգային վարչութեան վիճակին նկատմամբ մեր տուած բացատրութիւնքյեռս կոչած եմք, ասոնց ամէնն ալ չարաչար սխալած են։

Երբ Ազգ. երեսփոխական ժողովը մեր հրաժեշտին պատճառներուն վրայ բացատրութիւններ ուզեց՝ մեր պարտաւորութիւնը չէր ներեր մեզ այդ պատճառները ծածկել և լռել, ուստի պէտք եղած բացատրութիւնը տուինք անկեղծօրէն թողլով Ընդհ. ժողովոյ իմաստութեան որու պարտքն է Ազգ. վարչութեան անել վիճակը բարւոքել՝ մեր մէջ բերած պատճառները նկատողութեան առնուլ կամ ոչ՝ ինչպէս որ պաշտած կը դատէ։

Այս բացատրութիւնը յետոյ կոչած չեմք երբէք և Ընդհ. ժողովն ալ խնդրոյն վրայ իւր վերջնական որոշումը տուած չէ, ինչպէս ոմանք կը ջանան հասարակութեան հաւատացընել այլ և այլ մեկնութիւններ տալով մեր նպատակին։

«Ով որ արդար է առաջին քարը նախ թող ինք նետէ» մեր վրան, ով որ ազգային պաշտօն մը ստանձներ և կը վարէ խղճի մտօք և անվթար մինչև այսօր, թող զմեզ դատապարտէ, և ով որ գոհ է վարչութեան ընթացքէն և ազգային գործոց ներկայ վիճակէն՝ իբրև դաւ թող նկատէ մեր հրաժարականը և ըրած անկեղծ յայտարարութիւնը։

Մեք միայն մեր խղճմտանաց պարտաւորութիւնը կատարեցինք և այն գերագոյն ժողովին առջև որ զմեզ իւր վստահութեամբը պատուելով այս փոփուկ պաշտօնին կոչած էր խոստովանեցանք անպատրուակ մեր պաշտօնավարութիւնը անհնար ընող պատճառները և այս յայտարարութեան ու խոստովանութեան մէջէն ետ առնելու բան մը չունինք։

Ընդունեցէք և այլն,

Յովհաննէս Պօյաճեան
Յ. Ղազար Ս. Հովուեան

———

1873 յուլիս 8 Խասգիւղ

. . . Խմբագիր,

Ձեր 2242 թուոյն մէջ «Հայ մը» գիս իբրև «լիրբ», «ժպիրհ», «անպատկառ», և այլն նկարագրեր էր։ Ես ալ Ձեր 2245 թուոյն մէջ հրատարակած նամակովս առաջարկեր էի «որ այդ «Հայը» դիմակը վար առնելով՝ երևան ելնէ, և ես կամ Ս. Պատրիարքին և վիճաբանութեան մասնակից և ունկնդիր այլ անձանց ներկայութեանը, կամ Ազգ. դատաստանական խորհրդին և կամ աէրութեան դատարանին մէջ անժխտելի կերպով հաստատեմ թէ այդ «Հայը» ինք «լիրբ, ժպիրհ, ստախօս, չողոքորթ» և միանգամայն «կեղծաւոր» մէկն է։ Եւ յարեր էի որ «եթէ «Հայը» նկրտի փոխուստ տալ այդ առաջարկութենէս, կ'ստիպուիմ գտնել զինք և իր դիմակը կորզելով՝ վարուիլ իրեն հետ այնպէս՝ ինչպէս որ արժան է վարուիլ վատ մէկու մը հետ։» (1)

Ի՞նչ է վիճաբանութեան մասնակցող և ունկնդիր եղող անձանց և մանաւանդ Ս. Պատրիարքին պարտքը։— յայտնել հրապարակաւ թէ ես ո՞չ Ս. Պոտրիարքին ներկայութեանը «լիրբ», «ժպիրհ», «անպատկառ» և այլն ընթացք բռներ եմ և ո՛չ զվեհ. կաթողիկոսը «լրբաբար» քննադատեր եմ, այլ Դեր. Մամբրէ եպիսկոպոսին իրեն դէմ խօսեր և «խիստ» խօսեր եմ՝ առնոր Ռուսիոյ Հայոց վերաբերեալ իշխդիրներու վրայ յայտնած թիւը, տըղայական և հակասական կարծիքներուն համար։ Իսկ ի՞նչ է իմ պարտքս կամ իրաւունքս «վատ» թշնամոյ մը նկատմամբ.—անմիջապէս յայտնել հրապարակաւ այդ «վատին» ով ըլլալը (չի պիտի յայտնէի երբէք եթէ ինք «վատութեամբ փոխուստ տուած չըլլար առաջարկութենէս և անսահման լրբութեամբ մը դարձեալ դիմակն երեսին ճիզվիթական բուէ և ժանտոտ նետեր չարձակեր ինձ դէմ) և վարուիլ իրեն հետ այնպէս՝ ինչպէս որ արժան է վարուիլ «վատ» մէկու մը հետ։ Բայց այդ պարտքս կատարելէ կամ իրաւունքս գործադրելէ առաջ քաղաքավարութեան և արդարութեան պարտք մ'ունիմ կատարելիք։ Ոմանք կըսեն թէ Ձեր հրատարակած նամակաց հեղինակը Ռուբէն էֆ. Կիւմիւշկերտանեանն է, բայց ինձ անհաւատալի կը թուի, ուստի «կ'սպասեմ» որ կամ դուք, . . . խմբագիր, կամ Ռուբէն էֆն. ինք այդ կարծիքը հերքէ, եթէ սխալ է։ (1)

Ընդունեցէք և այլն

Հ. Իփէքճեան

(1) Պուրատա օթուզ սաթը դատարտան մուրէթթէպ ոլուսպ, պիր ճիւմլէ տահա վար իտի իսէ տէ, խոսսէթէն դաղէթամբրպա գարշը հադարէթտէն իպարէթ պուլունտուղունտան, վէ հադարէթէ գարշըլըգ հադարէթ իթմէքլիկի իսթէմէյիպ, վէ նէպքէրլէ ճէվապ վիրմէքլիկի տախի պիրուտէ կէօրտիկիմիզտէն, ատալէթէ ըիայէթէն տիկէր ճիւմլէյէրի տէրճ իլէ։ մէգքիւր ճիւմլէյի թէրք իթմիշիպ տիր։

Իրէքճեան էֆէնտի, քէնտի հադրընտա եազըլանլարըն եա ճէրհ իտիպ, վէ եախօտ ափվ տիլէյճէք եէրտէ, քէնտույէ գարշը վիրիլէն ճէվապը նիչին տէրճ իթմիշիպ տէյի պիզէ հադարէթ իթմիշ տիր, չէօյլէ քի, կիւեա, ղաղէթամբղտա քէնտի հարէքէթի հադրընտա մէքթուպ տէրճ իթտիրէն զաթ քէնտի (Իրէքճեան էֆէնտիյին) թէքլիֆլէրինի գապուլ իթմէտիքճէ, իքինճի տէֆա ճէվապ ոլարադ կէօնտէրտիկի մէքթուպու տէրճ իթմէմէլի իտիշիպ, պէսպէսլի պուտա եէնի պիր մանթրգ վէ եէնի պիր հուզուզ իտտասը օլմալը տըր։

Պուտրիարքին ներկայութեանը «լիրբ», «ժպիրհ», «անպատկառ» և այլն ընթացք բռներ եմ և ո՛չ զվեհ. կաթողիկոսը «լրբաբար» քննադատեր եմ, այլ Դեր. Մամբրէ եպիսկոպոսին իրեն դէմ խօսեր և «խիստ» խօսեր եմ՝ առնոր Ռուսիոյ Հայոց վերաբերեալ իշխդիրներու վրայ յայտնած թիւը, տըղայական և հակասական կարծիքներուն համար։ Իսկ ի՞նչ է իմ պարտքս կամ իրաւունքս «վատ» թշնամոյ մը նկատմամբ.—անմիջապէս յայտնել հրապարակաւ այդ «վատին» ով ըլլալը (չի պիտի յայտնէի երբէք եթէ ինք «վատութեամբ փոխուստ տուած չըլլար առաջարկութենէս և անսահման լրբութեամբ մը դարձեալ դիմակն երեսին ճիզվիթական բուէ և ժանտոտ նետեր չարձակեր ինձ դէմ) և վարուիլ իրեն հետ այնպէս՝ ինչպէս որ արժան է վարուիլ «վատ» մէկու մը հետ։ Բայց այդ պարտքս կատարելէ կամ իրաւունքս գործադրելէ առաջ քաղաքավարութեան և արդարութեան պարտք մ'ունիմ կատարելիք։ Ոմանք կըսեն թէ Ձեր հրատարակած նամակաց հեղինակը Ռուբէն էֆ. Կիւմիւշկերտանեանն է, բայց ինձ անհաւատալի կը թուի, ուստի «կ'սպասեմ» որ կամ դուք, . . . խմբագիր, կամ Ռուբէն էֆն. ինք այդ կարծիքը հերքէ, եթէ սխալ է։ (1)

Ընդունեցէք և այլն

Հ. Իփէքճեան

(1) Պուրատա օթուզ սաթը դատարտան մուրէթթէպ ոլուսպ, պիր ճիւմլէ տահա վար իտի իսէ տէ, խոսսէթէն դաղէթամբրպա գարշը հադարէթտէն իպարէթ պուլունտուղունտան, վէ հադարէթէ գարշըլըգ հադարէթ իթմէքլիկի իսթէմէյիպ, վէ նէպքէրլէ ճէվապ վիրմէքլիկի տախի պիրուտէ կէօրտիկիմիզտէն, ատալէթէ ըիայէթէն տիկէր ճիւմլէյէրի տէրճ իլէ։ մէգքիւր ճիւմլէյի թէրք իթմիշիպ տիր։

(1) Պիղիմ էօյլէ պիր թէքլիֆի գապուլ իթմէկէ հիչ պիր սլօրճումուզ եօք տուր, չիւնքի պիզ սահիպ պէնտին վէքիլի տէյիլիզ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻԱԼԷՐ

Խիվա

Լօնտրա 19 յուլիս

Խիվա խանը, Ռուսիատ իքի միլեօն ռուբլի (300 պին լիրաեա եադէն) թազմին-թը հարպիեէ էօտէմէքլիյի թահիւտ իլէտի. մէպլաղը մէզկուր, օն սէնէ զարֆընտա թագսիթ պէ թագսիթ թէէտիյէ օլունաճագ տըր։

Ֆրանսա

Բարիս 19 յուլիս

Իսքանեա հիւքիւմէթի, ճինտարմէթ վէ թէչ պըրագմագ ճիւնհալարը իլէ միւթթէհիմ պուլունուպ, Ֆրանսաեա ֆիրար իթմիշ օլան Սանթա-Գըրիւզ բաբասընէն թէսլիմ օլունմասընը, Ֆըրանսատան թալաք իլլէմիշ տիր։

20 յուլիս

Ֆըրանսա ասքէրինտէ եէնիճէն ռուհանի ային իճրա օլունմասը զբաղնտա, միլլէթ մէճլիսի թարաֆընտան պիր նիզամ գապուլ օլունմուշ տուր։

Իրան շահը Բարիսատէն հարէքէթ իլլէմիշ տիր։ Նաբոլէոն խանէտանընտան Բիէր Պոնապարթ, Իրան խըտմէթի ասքէրիեէսինտէ իսթիխտամ օլունմասընը, շահատան իսթիխտա իլլէտի։

ԻԹԱԼԵԱ

Ռոմա 20 յուլիս

Բաբա, Սանթա-Գըրիւզին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ տիր, մէրգում Սանթա-Գըրիւզ թէքրար բաբաս օլաճագիմիշ։

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՋԱՐ

Վիէննա 21 յուլիս

Պաղը ֆօնտօլարտան մատտա, սաիր ֆօնտօլար պու կիւն բէք ազ ատրանը վէ ֆիեաթլար իսմէն իտի։

Տիւնքի կիւն եալընըզ 4 ֆէյի գօլէրատան թուքուլտու։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԻ

Լիվերբուլ 19 յուլիս

Միալինկ Նիու Օրլէանս բամուղը, բէնա 9
Ցօլարա էյի ճինս 5 7/8 6
Գու կիւնքի սաթը 10,000 պալէտ
Բիացա գասվի

Լոնտրա 19 յուլիս

Աֆիոն	24 00
Թիֆթիգ	31 32
Զաթ իբէյի,	24 12
Շէհրի.	6 6 10

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

Լոնտրա 21 յուլիս

Ինկիլիզ ֆօնտասու	92 5/8 3/4
Էսհամը ումումի աշքլարը	51 1/2
» » գարանտը	51 1/2
1869 իսթիգրազը	63 1/2 5/8
1871 իսթիգրազը	69

Բարիս, 21 յուլիս

Ֆրանսըզ ֆօնտասու 3 0/0	56-47 1.3
Իթալեա ֆօնտասու	60-60
Էսհամը ումումի գարանտը	52 70
1869 իսթիգրազը	334 00

ԳԱԼԵԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսհ. Ռ. 3ուլիս 9 ախշամ գաբ.	58-02
» » » 10 սաբահ ախշամը	58-05
Էն եիւքսէք	58-9 1/2
Էն աշաղը	58-05
» » սաաթ 5	58-7 1/2
Իսթիգրազ 1865	351-1/2

ԼՕՆՏՐԱՆԸՆ ՍԷՖԻԼԷՐԻ

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ԺԲ.

ԻՆԿԻԼԻԶ ՎԷ ՖՐԱՆՍԸԶ

(Մանզումէնին 2246 ընմը նիւսխէսինտէն պաղբայէ)

—Սիզ պէնիմ հադգըմտա ասլա էնտիշէ վէ վէսվէսէ իթմէյինիզ, տէր Քէթթի, ֆագաթ սիզտէն պաշգա պիր ըէճամ վար տըր։

—Նէ՞ իմիշ պագալըմ, տէր Բօլ մէրագ իտէրէք։

—Հէյնուզ սիզէ, նասըլ օրուզ տա պէնիմ էօյլէ պիր թէհլիքէյէ տիւշմիւշ օլտուղումու սէօյլէյէմէյէճէկիմ տիր։

—Այ օղուլ պիզ տէ սանա օլ պապոյ պիր շէյ սիւալ իթմէյիզ, նէ վագըթ իսթէր իսէնիզ թա օ վագըթ սէօյլէյինիզ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, տօսթլար, ֆագաթ, պէնի տիւնէմէկէ հիմմէթ իտինիզ, շիմտի պու սաաթտա Լօնտրա իշինտէ, էօրիւ թէհլիքէտէ օլան պիր տտամ վար տըր, իմտի նէ գատար միւմքին օլուր իսէ օ գատար ատէլէ սուրէթտէ մէրգումու կէօրմէքլիկիմ իղթիղա իտէր։

—Քի՞մ տիր օ ատամ։

—Տիւք տը Ֆրիլէօղ։

—Ֆրանսը՞զ մը պու ատամ։

—Էվվէթ, Ֆրանսըզ։

—Պու պէնիմ պօրճում, լաքին նէ եարմալըեզ։

—Մէրգումու արաեըլ պուլմանըզ իղթիղա իտէր։

—Նէ՞ վագըթ։

—Հէյման շիմտի։

—Նէ՞րէտէ տիր էէրի։

—Ռիճֆէրտ Սընէյնթ։

Բօլ պունու իշիթիր իշիթմէզ, հէյման սեաղա գալգարագ լեօլու էլէ ալմագ իսթէր իսէ տէ, Քէթթի մէրգումուն ճէէլ իթմէսինտէն տօլայը թէպէսիմ իտիպ, վէ քէնտի հիւսնի թէվէճճիհ իւզրէ պագըշըյլա իպհարը թէշէբբիր իյլէյէրէք։

—Նէ՞ օ, կիտի՞եօրմուսունուզ, տէր։

—Պիր շէյրէկէ գալմագ միւբատրընըզ եէրինէ վարը, տէր Բօլ։

—Լաքին պիր թէհլիքէյէ ուղրամանըզտա իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր։

—Ատամ սէն տէ, պէն էօյլէ կիւրիւլտիւյէ բասուճ պըրագանլարտան տէյիլիմ։

—Ավէլուսուս պիզզաթ մէրգումու կէօրմէնիզ էլզէմիյէթտէն տիր...։

—Բէք իյի, պիզզաթ քէնտինի կէօրիւրիմ։

—Լաքին եալընըզ քէնտինի...։

—Զաղ իյի, անլատըմ։

—Վէ մէրգումուն տիւշար օլաճաղը թէհլիքէ հադգընտա, քիմէնին շիւբհէսինի թահրիք իթմէմէլիսինիզ։

—Ամրթզ օրալարընը սիզ սլանա պըրաղընըզ, ֆագաթ, եալընըզ պիր շէյ վար տըր քի ադ գալը ունուտաճագտըմ։

—Նէ՞ իմիշ օ։

—Շու սիզին եէնի մահէլլի իգամէթինիզին իտի նէ՞ իտի։

—Հագգան ֆուրը, տէյի ճէվապ վիրիր Պօղ։

Բօլ պունուն պաշգա պիր սիւալէ հաճաթ կէօրմէքսիզին, հէյման քէմալի նէզաքէթ վէ ինսանիյէթ իւզրէ Քէթթինին էլինի սըգտրգտան սօնրա, ալէթաճիլ Ռիճֆէրտ Սընէյնթ եօլունու էլէ ալտրը, Պօղ իլէ Քէթթի տախի վարինկ եօլունու էլէ ալտրլար։

Պօղ պու հիքեայէմիզտէ նադշը կէչէն պիր գաչ քիշիլէր կիպի հայտուսլուգտա եէքթա պիրի տէյիլ իտի, նասըլ քի պաղը հալ ու հարէքէթլէրինտէն տախի անլաշըլմըշ տըր, վէ էկէր պաղը հալէրինտէն իյի եա ֆէնա ախլաղ սահիպի օլմաը հադգընտա շիւրհէ հասըլ օլմագտա իսէ, եանի պաղը ֆէնա հարէքէթլէրի տախի կէօրիւրմէքտէ իսէ, օնտա տախի ասլ զապահաթ քէնտի տօղուշունտա օլմահերպ, իլլա պուլունտուղու հալտէ, վէ իշլէրինտէ եաշատըղը ատամլարտա օլմուշ տուր։

Մէրգումուն ախլէաղը դաթիյէսինտէ կիւզէլ խասսէլէր պուլունտուղունտան, վէ ֆագիլէթ տույդուլարընը գէլայրդըղա հիսս իյլէմէքտէ օլտուղունտան, տիլէնէրէք գազանտըղընտան, քէնտիտէն դիւատէ ֆագըը վէ սէֆիլ օլանլարա տախի պիր բայ չըգարմագտա իսէ։

Քէթթիյի կէօրտիկիճէ իլք կիւնտէն, մէրգումէյի ճաբեարագ, հատտէն գիւատէ իսալիսէթ իտրազ լթմէքտէ պուլունմուշ իսէ։ Ֆագաթ պու տույդուսու պիր նէյէթ ու խայրէթտէն նէյէթ իթմէյիպ, իլա տօղուշունտա պուլունմագտա իսէ։

Կէրչի Պօղ զէնկին տէյիլ իսէ, լաքին պու ճիւմլէ իլէ տախի, Քէթթի իլէ պէրաբէր մէրգումէյի կէօթ իւրէճէկի մահէրէյէ կիրտիքլէրինտէ, մէրգումէ իչին էլ պէմիյէթի տէրքեար օլան պաղը էլպիսէյէ տայիր չէյլէր տաթըն ալը, վէ մէրգումէ տախի մէրգումա, մէգքիւր խարֆընտան տօլաեը կիւճէնիր թագիր իսէր։

—Զըրագ, չօճուղում պըրագ, տէր պա-

» 1868	360-
» 1869	322-1/2
» 1872	00
Քրէտի ժէնէրալ	15-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ ագսիօնլարը	11 27
Սօսիէթէ Օթօման	6-04
Ստամպոլ պանգասը ագսիօնլարը	7-22
Պանգ տը Դոմէրսիալ	
» Պալթաճի	
» Վէրէսի	4-15
» Սօսիէթէ Օսթրո Թիւրք	3 80
Շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի էսկի	152-1/2
» » եէնի	63-
Թրամվայ հիսսէլէրի	1530
Քրէտի Հէլէնիկ	25]
Լօրիում մատէնի ագսիօնլարը	90 ֆրանք
Կէլէճէք գուրբան սքոնթասու	45 բարայ
Ագճէ ֆայիզի	13-
Բէյօր	8 1/2
ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ 10 ՑՈՒԼԻՍ	
Ինկիլիզ ւերասը	109-30
Ֆրանսզ ալթունու	87-08
Բօլ	39-10
Գարմից ալթունու	51-17
Գէնազ մէճիտիէ ֆարգը	102-00
Մէթալիք ֆարգը	006-12
Պէսիկ	006-
Գաղը	120-20

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շէհիր էմանէթի, շուրայի տէվլէթ ազասքնտան տէվլէթլու իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինէ,

Տիվանը ահքեամը տալիսէ իսթինաֆ մահքէմէսի ազալբղը, Սագէզ միթէսարրըֆը էսպագ սաատէթլու ըէմզի էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Մուհաքէմաթը ճէզայիէ տայիրէսի ազալբղը, մէֆսուս տիվանը ճիւնհա ըէյիսի սապէզ սաատէթլու Սաոբզ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Խարիճիէ քիթապէթի, շէհիր էմանէթի մուավինի սապէզ սաատէթլու Մէհմէտ էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Տէրիսաատէթ մէրքէզի պիտաեէթ պէրինճի հուգուգ մահքէմէսի ազալբղը, խիւսուսէնթիկեաբ վիլայէթի տիվանը թէմեիզ ըէյիսի սապէզ իզզէթլու Լէտիպ էֆէնտիեէ,

Պէյօղլու հուգուգ տայիրէսի միւմէյիզի էվվէլիյի, մահքէմէյի թիճարէթ իչիւնճիւ մէճլիս քեսթիպի սապէզ իզզէթլու Ֆէհիմ պէյ,

Տիվանը ճինաեէթ միւմէյիզիի, մէֆսուֆ տիվանը ճիւնհա միւմէյիզի սապէզ բիֆաթլու Ապտուլլաթիֆ պէյէ,

ԻԼԱՆ

Միւտուէթը մէտիտէտէն պէրու սարրաֆիյէ մուամէլէսի վէ էսհամ ախզ ու իթասը իլէ մէշղուլ օլուպ պիրճիւմլէ միւշթէրիլէրինին էմնիյէթ վէ հիւսնիւ թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմիշ օլան Պէրպէրեան պիրատէրլէր վէ շիւրէքեասը պու տէֆա 90 ատէտ Ռումէլի շըմէնտըֆէր էսհամ նումէրօլէրինին գուրա պախթընը միւշթէրիլէրինէ հասր իթմէք վէ միւշթէրինին մալի միւսթագիլէսի օլմագ իւզրէ հէր հիսսէ պաշընա պիրէր ատէտ 400 ֆրանգլըգ անա սէհիմ սէնէտի վիրմէք թահիւտաթը ի լէ մախսուսէն հիսսէ սէնէտլէրի թէրթիպ վէ թանզիմ իլէ մէշղուլ պիր քէրրէ իւշէր ատէտ սիմ եիրմիլիք մէճիտիյէ ախզ օլունաճագ տըր։

Միւշթէրիլէր 1876 հազիրան պիրէ տէկին քէշիտ օլունաճագ գուրալէրտէ մէզպուր 90 ատէտ նիւմէրօլարընը քեաֆիֆէսինէ հիսսէսար օլտուղտան մատտա հիսսէ պաշընա պիրէր տէ անա սէհիմ սահիպի օլաճագ տըր։ Սահիպ սէրվէթի օլմագ իւզրէ գուրրա պախթընը տէնէմէկէ արզուքէշ պուլունան դէվաթընը պու վէճճ իլէ հէմ սուհուլէթ պուլաճաղը վէ հէմտէ դուրա իսապէթ իթմէկէճէք տէ օլսա, հէրքէս քիսէսինտէն չըգան ագճէսինի զայպ իթմէկէճէյի աշիքեար օլտուղունտան, Պէրպէրեան պիրատէրլէր վէ շիւրէքեասընընը պու ճիհէթլէ տախի միւշթէրիլէրինի խօշնուտ իթմիշ օլաճաղը շիւրհէտտէն միւսթաղնի տիր։

Մէզկուր հիսսէ սէնէտլէրի, Պէրպէրեան պիրատէրլէր վէ շիւրէքեասընընը չարշույի քէպիրտէ Զուհաճը խանընտա իւսթ զաթտա Ն· 43 իլէ մուրագգամ օտալէրինտէն ախզ օլունուր։

Տիարպէքիր վիլայէթի ըուսումաթ նէզարէթի, Եօղղատ ըուսումաթ նազրը սապէզ ըիֆաթլու Ալի Ռիզա էֆէնտիեէ,

Մըթպախը ամիրէ անպարը պաշ քեաթիպի ըիֆաթլու Մէհմէտ էֆէնտիեէ, ըիւթպէյի սալիսէ,

Տիվանը ճինաեէթ ազալբղը, մէֆսուս տիվանը ճիւնհա ազասքնտան Խըրիսթօ Ֆօթիտի էֆէնտիեէ,

Տէրիսաատէթ մէրքէզի պիտաեէթ իքինճի հուգուգ մահքէմէսի ազալբղը, իւշիւնճիւ մահքէմէյի թիճարէթ ազայի սապէզ ասքընտան Եօրկի Եօրկիատիս էֆէնտիեէ,

Մուհաքէմաթը ճէզայիեէ տայիրէսի, զապթ քիթապէթի, Պէյօղլու հուգուգ տայիրէսի միւմէյիզի էվվէլի սապէզ մէքրէմէթլու Ֆէհիմ էֆէնտիեէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

———

Սբրպիա ահճէնթասու Մ· Դրիսթիչ, Մէճիտիյէ նիշանընընը իքինճի ըիւթպէսի իթա օլունմուշ տուր։

—Պուրկազտան եազըլաբղընա կէօրէ Պուրկազ, Դարնապաթ, վէ Արիտոս նահիեէլէրինտէ պուլունուղու հայվանլար իչինէ ֆէնա պիր պուլաշբղ խասթալբղ տիւշիւպ, պիր խայլի հայվան թէլէֆ օլմուշ տուր։

—Տիւնքի կիւն, իւսքիւտար պազչէլէրինին պիրիսինտէն, եօլտան կէչմէքտէ օլան Մաբսբրլը արապաբն պիրիսի, ազաճտան իքի էրիք գօրարաբղընը, պահճէպանը օլան արնավուտ կէօրիմի գօլայնա պուլաճաղը շիւրհէսիզ տիր, վէ արթըգ սէնիմատէ իշիմ պիթմիշ տիր։

Պօպ ճէվապ վիրմէյէրէք, վէ կէրի կիտէրէք մէրգումէնին խասլէր վիրտիկի թարաֆա տօղրու կէօզ կէզտիրիր խէ տէ, քիմսէյի կէօր էմէտիկինտէն, ճիւզիճէ շիւրհէսինի տէֆֆ խտէրէք կէրի տէօնէր։

—Զանն խտէրիմ քի պունտա պիր եանլըլըգ օլմալը տըր, շիւնքի բատտինին պուրալարտա կէզմէսինէ տաղա ֆիքրիմճէ պիր մանէա վիրէմէօրում, զիրա, պուրալարտա նէ չալաճագ պիր շէյ վար տըր վէ նէ տէ իշէճէք, տէր Պօպ, խտի, գալսինիզի բահաթ իթտիրմէյիսինիզ էվլատտըմ։ Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ, էկէր կէօրտիւկիւնիւզ եանլըշ օլմաեընզ տա, մէրգում չարգընը սիզին պիր թիյիւնիւզ թօգունմաեա զայրըշաճագ օլսա, անինտէ քէօրէք կիպի գաֆասընը էզճէկիմէ ասլա շիւրհէն օլմասընը։

Պունուն իւզէրինէ իլէրու տօղրու կիտէրէր, վէ հէման թուր տը Լօնտրընդն քէշէսինի տէօնէր տէօնմէզ, մէրգուման-տան էյլի ատըմ գատտար եիրղտան, վէ Պօպուն պուգտըղը եէրտէն, գարանլըգտա, վէ մէրազ իւզրէ պիրիսի պաշընը ուպատտարագ պաղմանա պաշլար։

Բէթթինին կէօրտիյիւ եանլըշ տէյիլ խտի, ֆիրվազը մէրգում բատտի խտի, վէ մէրգումէյի կէօրտիւկիւնտէ, նասըլ օլմուշ տուր տա սաղ գուրթուլմուշ վէ օրալարա տիւշմիշ տիւր տէյի տիւշարը թէհայյիւր օլմազտա։ Վէ պիր տիւրլիւ ինանմազ խթէմէտտիկինտէն, թահզիզընա չալընմազտա խտի։

—Ա՛ճայիպ չէյ, Իրլանտալը գըզ սա՛ղ գալընը, տէր մէրգում քէնտու քէնտույէ բէրէլէյէրէք, էկէր կէօզէրիմ իլէ կէօրմիւշ օլմասա խտիմ, պիր տիւրլի ինանմաեաճագ խտիմ։

Մէրգում չէնա սանիյէ թէֆիքքիւր իթտիքտէն սոնրա,

—Հէյլ չու իմթիհան Պօպա նէ տէրսին, տէր մէրգում թէքրարէն քէնտու քէնտույէ, հօչունտու։ Էլ վիրիր քի պէն կէօզէրիմ իլէ կէօրտիւմ, էլպէթթէ գօլենէլ պէնիմ պու հավատիսինտէն վէ խրամթինտէն զիեատսիյէ մէնտուն օլաճագ, վէ հալիյէ մէրգումտա պէլասընը պուլաճագ տըր· խտի, պէն արթըգ պիր տազզա պիլէ վազըթ զայպ իթմէքսիզին, իչիմէ տէվամ իթմէլիյիմ, վէ չու թուր տը Լօնտրընա կիրմէքսիզին գօլայընընը պիր տէֆա տահա տիւշիւնիւպ քէշֆ իթմէլիյիմ։

(Տէվ-ամ)

պա Պօպ ինանմայէթ իւզրէ, նէ՛ օլուր պիր դաչ զը խարճ իթմէքլէ, պէնիմ Մ· Պալդամ կիպի պէսլէյէճէք պիր տուզինա չօճուղում եօգ տուր, իթտիկիմ ճիւզի պիր մէսարիֆտէն քիմսէյէ պիր զարար խասպէթ իթմէղ։

—Լաքին, պու կիւն օլանճա բարանընը սարի իթտիկինիզատ, տէր Քէթթի, եարընա հիչ բարանընը գալմազ։

—Ա՛ճայիպ վարսընն գալմասընն, մէկէրչի սիպին կիպի պիր կէնճ գըզը սէվինտիրմէքլիքտէ գալպինտէ տուեաճաղըմ սէֆա, ճէպիմտէ գալաճագ օլան բարատան քիչինք պիր չէ՞յ մի տիր։

—Ա՛հ պապա Պօպ, չօգ իյի ատատմընը։

—Մատմազէլ, սիպին իչին էլինտէն կէլէն տօսթլուղու եարմաեա արզու խտիրիմ· ա՛հ, էկէր սիպին կիպի կիւզէլ էվլատ տահիպի օլուպ տա պիլիյիթմէք վէ սէվմէք զայրէթլէյէ մէշղուլ օլա խտիմ, նէ պէօյէ թէնպէլ օլուր խտիմ, վէ նէ տէ չու չիմտիքի հալտէ պուլունուր խտիմ· չի՛ չարէ քի, պէօյէ օրմուշ պիթմիշ տիր· ան-նըմըն եաղըսը, զահիր պէօյէ իմիշ· արթըգ պու սինինտէ թամր ու կիտիչիմի տէյիթիրմէք միւմքին տէյիլ տիր։

—Զանն խտէրիմ քի իչթէ թուր տը Լօնտրընա եէթիշտիքը, տէր Քէթթի էօնիանէն կէչմէքտէ օլտուղընը պիր հէյպէթլու էպնիյէյ պաղարագ։

—Էվվէթ, էվվէթ, ատէյի ճէվապ վիրիր Պօպ, պիր դաչ տաղրգատան պիպիմ էվվ վասը օլուրուզ, վէ Ֆրիէօղ տիւգասընը պուլմաեա կիտէն Մ· Բօլ տա հէման չօղա զալմագ կէլիր։

Պօպ իլէ Քէթթի տիվարլարընը էօնիանէն պիր պիրի արգասընտան կիթմէքտէլէր իքէն, Թրիմ թէմիյէ օլունան Բատտի տախի, պիր զաչ ատըմ կէրիտէն, ֆագաթ արգալարընտան կիթմէքտէ խտի։

Քէթթի պիրտէն պիրէ գօրգարագ պիր քէրրէ պաղըրըզտան սոնրա ատըմլարը սըզըչորրմաեա պաշլար։

—Նէ՛ տիր օ, տէր Պօպ մէրգումէնին արզասընտան գօշարագ։

—Օ՛ֆ, ամա՛ն, իհթիմալ տիր քի եանլըշ տըր, լաքին պիլմէմ, չու տիվարընը չըգմասը էօնիանտէն կէչմէքտէ իքէն, կէօչիմ պիրի կէօզիւքաիւ· · ։

—Քի՞մ խտի։

—Տիւմէնլէրիմտէն պիրի։

—Խմի՞ նէ տիր։

—Բատտի։

—Բատտի՞ մի, մէկէրչի Բատտի Լօճինկ Հաուզտա՞ մը տըր։

—Էվվէթ, Պօպ, էվվէթ, էկէր մէրգում սէնի կէօրտիւ վէ թանըտը խէ, նէ-գէրիմի գօլայնա պուլաճաղը շիւրհէսիզ տիր, վէ արթըգ սէնիմատէ իշիմ պիթմիշ տիր։

Պօպ ճէվապ վիրմէյէրէք, վէ կէրի կիտէրէք մէրգումէ մէնին խասլէր վիրտիկի թարաֆա տօղրու կէօզ կէզտիրիր խէ տէ, քիմսէյի կէօր էմէտիկինտէն, ճիւզիճէ շիւրհէսինի տէֆֆ խտէրէք կէրի տէօնէր։

—Զանն խտէրիմ քի պունտա պիր եանլըշլըգ օլմալը տըր, շիւնքի բատտինին պուրալարտա կէզմէսինէ տաղա ֆիքրիմճէ պիր մանէա վիրէմէօրում, զիրա, պուրալարտա նէ չալաճագ պիր շէյ վար տըր վէ նէ տէ իշէճէք, տէր Պօպ, խտի, գալսինիզի բահաթ իթտիրմէյիսինիզ էվլատտըմ։ Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ, էկէր կէօրտիւկիւնիւզ եանլըշ օլմաեընզ տա, մէրգում չարգընը սիզին պիր թիյիւնիւզ թօգունմաեա զայրըշաճագ օլսա, անինտէ քէօրէք կիպի գաֆասընը էզճէկիմէ ասլա շիւրհէն օլմասընը։

Պունուն իւզէրինէ իլէրու տօղրու կիտէրէր, վէ հէման թուր տը Լօնտրընդն քէշէսինի տէօնէր տէօնմէզ, մէրգուման-տան էյլի ատըմ գատտար եիրղտան, վէ Պօպուն պուգտըղը եէրտէն, գարանլըգտա, վէ մէրազ իւզրէ պիրիսի պաշընը ուպատտարագ պաղմանա պաշլար։

Բէթթինին կէօրտիյիւ եանլըշ տէյիլ խտի, ֆիրվազը մէրգում բատտի խտի, վէ մէրգումէյի կէօրտիւկիւնտէ, նասըլ օլմուշ տուր տա սաղ գուրթուլմուշ վէ օրալարա տիւշմիշ տիւր տէյի տիւշարը թէհայյիւր օլմազտա։ Վէ պիր տիւրլիւ ինանմազ խթէմէտտիկինտէն, թահզիզընա չալընմազտա խտի։

—Ա՛ճայիպ չէյ, Իրլանտալը գըզ սա՛ղ գալընը, տէր մէրգում քէնտու քէնտույէ բէրէլէյէրէք, էկէր կէօզէրիմ իլէ կէօրմիւշ օլմասա խտիմ, պիր տիւրլի ինանմաեաճագ խտիմ։

Մէրգում չէնա սանիյէ թէֆիքքիւր իթտիքտէն սոնրա,

—Հէյլ չու իմթիհան Պօպա նէ տէրսին, տէր մէրգում թէքրարէն քէնտու քէնտույէ, հօչունտու։ Էլ վիրիր քի պէն կէօզէրիմ իլէ կէօրտիւմ, էլպէթթէ գօլենէլ պէնիմ պու հավատիսինտէն վէ խրամթինտէն զիեատսիյէ մէնտուն օլաճագ, վէ հալիյէ մէրգումտա պէլասընը պուլաճագ տըր· խտի, պէն արթըգ պիր տազզա պիլէ վազըթ զայպ իթմէքսիզին, իչիմէ տէվամ իթմէլիյիմ, վէ չու թուր տը Լօնտրընա կիրմէքսիզին գօլայընընը պիր տէֆա տահա տիւշիւնիւպ քէշֆ իթմէլիյիմ։

(Տէվ-ամ)

լերի մինասիպէթի իւլ, ավտէթ իտինճէեէ տէկին, նաֆիա միւսթէշարլը-ղը, ալթընճը տայիրէ.լի պէլէտիյէ ըէյիսի Գատարի պէյ էֆէնտի հազրէթ-լէրինէ իհալէ պույրուլմուշ տուր։

—Տէվլէթի Ալիեէ իլէ Իրան տէվ-լէթի պէյնինտէ, եագընտա պիր գէ-թա թիճարէթ ահտնամէսինին ագա օլունճաղընը վէ չիմտիլիք, Իրան թէպաալարընին մուհաքէմէլէրինտէ թէրճէմանլարը հազըր պուլունմագ ու-սուլինին պէրթարաֆ իտիլտիկինի, Լէվընթ Հէրբլա եազմբշ տը։

—Ֆրանսա էլչիսի գանթ տը վօկէ, կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ, Գանլը-ճատա խարիճիէէ նազընը բաշա հազ-ըէթլէրինին եալբսընա կիտէրէք, նա-զընը միւշարիւէյհ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Պատէհու, սէֆիրի միւշարիւէյհ, Իրան էլչիսի Մուհսին խան հազրէթլէրինէ պիր վի-զիթա վիրմիշ տիր։

Եէվմի մէզքիւրտէ, նազընը միշա-րիւէյհ հազրէթլէրի, Տօլմա Պաղչէ սարայը հիմա եունա կիտէրէք։ Զաթը հազրէթի Շահանէնին հուզուրունա չէգմընշար տը։

—Խըտիվ հազրէթլէրին մախատ-մի Հասան բաշա հազրէթլէրի վէ Մը-սընը մէմուրլարընտան պաղընը, խը-տիվինէ բոստա վաբօրլարընտան թան-թա նամ վաբօր իլէ, պու կիւն Տէրի-սաատէթտէն հարէքէթ իտէճէքլէր տիր։

—Իրան շահը հազրէթլէրի, վիէն-նատա դէլէրա օլուղունտան, օրա-եա կիթմէյիպ, Իթալեատա Պընդէն-տիրի լիմանընտան վաբօրա բաքիպէն տաղրու Տէրիսաատէթէ կէլէճէք տիր։

(ՆԷՎԻՑԷ)

ԽԻՎԱ ՍԷՖԷՐԻ

Կաղէթ տը Մօսքու զաղէթասընտա, մէզքիւր սէֆէրին թաֆսիլաթը օգուն-մուշ օլտուղունտան, թէրճէմէսինի պէր վէճէի աթի պէեան իտէրիզ։ Նասընը քի զիյրատ կէօրիւէճէք տիր, պու սէֆէր-տէ պիր թագըմ Լէրմէնի զօմանտան-լարը, վէ Տաղիսթանընը սիւարի ասքէր-լէրի, Լէրմէնի օլտուգլարը հալտէ, պէօ-յիւք իշ կէօրմիշլէր տիր։

Մանկիշլաք ֆըրգասընը զօմանտանը միրալայ Լօմաքին, Օրէնպուրկ ֆըրգա-սը իլէ պիրլէշմէք իւզրէ, գայմագամ ժէնէրալ Վէրէօվքինին էմրի իւզրինէ Ուրկու պուրնունա տաղրու հարէքէթ իտէճէք իտի, ֆագաթ, ժէնէրալ Վէ-րէօվքինին, Խիվալըլարընը ճանի-Գալա նամ գալէասընը զապթ իթմիշ օլտու-ղունու խապէր ալարագ, Գունկըրան իւզրինէ հարէքէթ իլէմիշ։ Վէ օրատա մըգատրի քիֆայէտէ մուսթահֆըզ ասքէրի պըրագաղատան սօնրա, Ամու-Տարիա ըրմաղընը կէչէրէք տահա իլէ-ըուեէ վարմըշ վէ մայիս 14 տէ Օրէն-պուրկ ֆըրգասը իլէ պիրլէշմիշ տիր։

Ֆէրատասը կիւնիւ, եանի մայիս 15տէ, մէզքիւր իքի ֆըրգալար պիրլէշմիշ օլ-տուգլարը վէ գայմագամ ժէնէրալ Վէ-րօվքինին թահթը գօմանտասընտա պուլունտուգլարը հալտէ։ Ֆէօճէյլի չէհրի եօլունու էլէ ալըրլար։ Ասքէրլէր, իքի գօլա թագսիմ օլունմուշ օլտուգ-լարը վէ գայմագամ ժէնէրալ Վէրօվ-քինին թահթը գօմանտասընտա պու-լունտուգլարը հալտէ։ Ամու-Տարիա ըր ղաղընը գէլէսընտան, վէ սաղ վէ չալը չէրբէ իլէ տօլու եօլարտան վէ արա եէրլէրինէ ատանթլա եարբըմշ վէ սու իլէ տօլտուրուլմուշ ուֆագ մէճրալարտան (ատուակ) կէչէրէք իլէ-ըի վարբըլար իտի։

Եարը եօլատա, սաղլարտան կէօրիւն-մէզ պիր հալտէ օլան պիր չայբըլգատա, պիր չօգ Խիվալը սիւարի ասքէրլէրի կէօրիւնիւպ, պունլարա գարշը պիր թագըմ տաղիսթանը աթլը ասքէրլէրի իլէ Գուպանընը գազաք ասքէրլէրինտէն սէվգ օլունտու։ Տաղիսթանընը սիւարի ալայը գօմանտանը միրալայ Տէր Ասա-տուրով, մէրգուման ասքէրլէրին պա-չընա կէչէրէք, վէ Ուրալ վէ Օր նպուր-կուն գազաք ասքէրլէրի մուսվէնէթի իլէ Խիվալըլար իւզէրինէ հիւճում պիր-լէ, անլէրի ալել ատէլէ կէրի չէքիլմէյէ մէճպուր գէլմըշլար տը։ Խիվալըլար, կէրի չէքիլիքլէրինտէ, պաղէն սաղ-լըգլարընը վէ չալը չէրբէլարընը արգասընտա կիզլէնէրէք, Թիւֆէնկիւէ սըգը պիր աթէշ իտէրլէր իտի, վէ պատէհու կէրի չէքիլիրլէր, վէ Տաղիսթանընը սիւարի ասքէրլէրի իլէ գազաղ ասքէրլէրի, կէրմիյէթլէ պունլար-ը գօվալարլար իտի։

Խիվալը սիւարի ասքէրլէրէ գարշը անճագ պիր իքի քէրրէ էլ գումպարա-լարը վէ պիր գաչ ֆիշէնք աթըմըշ տը-ը, չինքի Խիվալը աթլը ասքէրլէր, եօլ-լարը իւզէրինտէ բասթ կէլտիքլէրի մէճրալարը կէչիպ գաչարլար իտի։

Բուս ասքէրլէրի, Դօճէյլի չէհրի-նէ եագլաշըգլարընտա տուրտուլար, չէհրի մէզքիւրտն էթրաֆընտա, խը-թիհքեամ վիրիլմիշ պիր օրտուկեահ պուլունուպ, օրատա պիր չօգ Խիվալը բիատ ասքէրլէրի ալթը բարէ թօր-լարը իլէ պիրլէ պէքլէրլէր իտի։

Խիվա ասքէրի պաչ գօմանտանը Նագուպ պէյ իլէ իւչ նէֆէր մուազ-զամ մէմուրլար, մէրգուման ասքիրէ գօմանտանլըգ իտէրլէր վէ Խիվա-ըլար, էվվէլիսի կիւնիւ, եա զալէպէ իտէճէքլէրինէ վէ եա էօլէճէքլէրինէ ատիր Գուրան իւզէրինէ եէմին իթ-միշլէր իտի. ֆագաթ, Մանկըշլաք ֆը-ըգասընը մէճմուլին զայրի սուրէթտէ կէօրիւնմէսի, վէ Գալալի պէյին քէն-տի 2000 չատըրատան իպարէթ օլան Դըրկըզ վէ Թիւրքմէնլէրիյլէ Բուսլարընը թարաֆընա կէչմէսի, Խիվալըլարը զի-եատէսիյլէ զայրէթտէն տի, չիւրմիւշ տիր։

Ասքէրլէրիմիզ 25 ֆարսախ եէր եիւ-բիւմիւշ օլտուգլարընտան նաչի եօ-ռուլուպ, Շատժէյլի չէհրի էթրաֆընտա վագը օլան պաղչէլէրին բիչկեատ-հընտա եօրկունլուգ ալմագ իչին տուր-տուլար։ Իսմուտ Թիւրքմէնլէրի, կիւ-զել աթլարա պինմիշ օլտուգլարը հալտէ, բահաթ իթմէքտէ օլան Բուս ասքէրլէրի էօնիւնտէ մանօվրալար ի-տէրլէր իտի։ Ասքէրլէրիմիզ 1 1/2 սա-աթ բահաթ իթտիքտէն սօնրա, սի-լահլարընը էլլէրինէ ալըպ էվվէլինտէն իշար օլունան մահէլլէ տօպրու հարէ-քէթէ պաշլատըլար։ Ֆաֆքասեա ասքէրլէրի (Մանկըշլաք ֆըրգասը) ղարպ թարաֆընտան չէհիրէ եանաշարագ, վէ չէհրին իչինտէ պուլունան գանալը իւ-զէրինտէ վագը օլան քէօբրիյիւ զապթ իտէրէք։ Խիվալըլարընը կէրի չէքիմէ-լէրինէ մէյատան պըրագմամագ իւզրէ, պաղչէլէր վէ թարլալարը իչինտէն կէ-չէրէք։ Նօլուն սաղ թարաֆընա տաղրու հարէքէթ իլէտիլէր։ Օրէնպուրկ ֆը-ըգասընտան օլան պէօյիւքլէր պէօյիւք եօլտան, չէհրին չըմալի ճիհէթինէ տաղրու վէ սիւարի ասքէրլէրինին պիր գըսմը տա, ճէնուպ թարաֆընտա Ամու-Տարիա ըրմաղընը գըսըսը իւզէ-ըինտէ վագը վէ խթիհքեամ վիրիլ-միշ օլան օրտուկեահա գարշը սէվգ օ-լունտու։

Հէր պիր ատամտա պիր թագըմ խէնտէքլէրի պուլունան պիր եէրտէն իլէրի վարըլմագտա իտի։ Գավգասիա ասքէրլէրի, պաղչէլէրին իչինտէն ի-լէրի վարարագ, գարշըլարընա կէնիշ վէ տէրին պիր ըրմագ չըգտը. սիւա-ըի վէ թօրճու ասքէրլէրի, կիւճ իլէ մէզքիւր ըրմագտան կէչէպիլտիլէր, ասքէրլէր պօղազլարընա գատար սու-եունն իչինտէ, վէ ագընթը իսէ չիա-տէթլի իտի։ Բիատէ վէ թօփճու ասքէրլէրի, ըրմաղընը ուզունլուզունա տօղրու իլէրի վարըպ չէհիրէ եագլաշ-տըլար։ Եալընըզ սիւարի վէ թօրճու ասքէրլէրի, Խիվալըլարը կէրի սիւր-տիւլէր, պունլար, Թէքմիլ ֆըրգանընը իլէրի վարմասընը կէօրէրէք, Խիվա չէհրինէ տօղրու կէրի չէքիլտիլէր վէ պաղըլարը տա, ճիվարտա պուլունան օրմանլարա չէքիլտիլէր։

Օրէնպուրկ ֆըրգասընտան օլան ասքէր-լէր, թէք պիր թիւֆէնք պօշլթմագ-սըզընը չէհիրէ վասըլ օլտուլար։ Ժէնէ-ըալ Վէրէօվքին, Քօճէյլի չէհրի գա-բուլարը էօնիւնտէ պիր թագըմ մէ-պուսլար թարաֆընտան գապուլ օ-լունտու. պունլար, Հհալիի պէլտէնին թէքմիլ տախիլի տայիրէյի իթատթ օլտուգլարընը պիլտիրիպ, Խիվալըլա-ըա գարշը օլարագ Բուսիանընը հիմա-եէսինէ իլթիճա իտէրլէր իտի։ Թա-պիաթը իլէ չէհիրէ պիր զարար վիրիլ-մէտի, չէյլէ քի ասքէրլէրիմիզ, էօն-լէրինտէ մուզիգա պուլունտուղու հալտէ, չէհրին իչինտէն կէչտիլէր։

Թէքմիլ էհալի, իշ պու մէնզարէյի կէօրմէք վէ մուզիգանը տինէմէք իչին տեադտա իտի, Նասընլաքի մալիմատիր, Խիվալըլար մուզիգայը չօգ սէվէրլէր։ Աթլը ասքէրլէրլէ Խիվալըլարընը օրտու-կեահընա գարշը սէվգ օլունան բըրէնս Բագրատիոն– Իմպէրէթէնսքն, մէզքիւր օրտուկեահա վիսուլինտէ, օրատա քիմսէյի պուլմատըղընտան կէրի տէօ-նիւպ, Օրէնպուրկ ֆըրգասընա գա-վուշտու։ Մէզքիւր օրտուկեահը մու-հաֆազատա թայեին օլունան Խիվալը-լար իլէ Գարագալբագլար, քիմիսի գա-եէդ իլէ վէ քիմիտէ եիւզրէք։ Ամու–Տարիա ըրմաղընը գարշը գըսըսընա չէգմըշլար իտի։ Գարա գալբագլար-տան չօղու, եիւզէրքէն պօղուլտուլար։

Շէհրին եագընլարընտա, Ամու Տա-բիանընն տիկէր գըսըսը իւզէրինտէ սը-ղընմըշ օլան պիր թագըմ Խիվալըլար, գաթարըմըշ իւզէրինէ աթէշ իթմէէ պաշլատըպ, ասքէրլէրիմիզտէն իքի նէ-ֆէրի եարալանը, վէ պիրիսի տէ տէ-նիզէ տի չիւպ, մէրգումու ագընթը ալըպ կէօթիւրտիւ։

Իկէր Արալտա պուլունան ֆիլօ տա-նանմա, ասքէրլէրին հիզասընտա օլա-գագ ըրմաղընն եօգարըսընտա տաղրու իւզրի վարապիլէ իտի, Գարա գալբագ-լարընն կէրի չէքիլմէլէրի միւմքինսիզ օլուր իտի։ Սօնրատան անլաշըլըղընա կէօրէ, Խիվալըլար, Բուսլար իւզէրինէ ումումի պիր հիւճում իթմէք նիեէթի իլէ Քօճէյլինին հիսարը ալթընտա ճէմ օլմուշլար, ֆագաթ, ասքէրլէրիմիզին նէ նիեէթլէ իւզրի վարագլարընը ան-լաեարագ, նիեէթլէրինտէն վագ կէչ-միշլէր տիր։

Օրէնպուրկ վէ Մանկիշլաք ֆըրգա-սը, իքի կիւն Դօճէյլինին պաղչէլէրին-տէ օրտու գուրտուգատան սօնրա, մա-յիս 20 տէ Մանկիթ չէհրի իւզէրինէ հարէքէթ իլէտի։

Արատը չօգ սիւրմէյիպ իսմուտ աշի-ըէթինտէն իւչ պին սիւարի վէ բիատէ ասքէրլէր, պիւյիւք ճէսուրլուգլա ա-սաքիրիմիզ իւզէրինէհիւճում իթտիլէր-պունլար, սաղլըգլարընն արգասընտա տուրուպ վէ ինճէ պիր ավազա պաղ-ըշարագ ասքէրլէրիմիզ իւզէրինէ ա-թէշ իտէրլէր իտի։ Իքի տէֆա գաթա-ըմըզընն իչինէ կիրտիլէր, ֆագաթ ի-քի տէֆասընտա տա կէրի սիւրիւլտիւ-լէր։

Սիւարիլէրիմիզ, տուրմագսըզընն, Խի-վալըլարը գօվալատըպ, եէնիտէն սաղ-ըգլարընն արգասընա չէքիլմէեէ մէճ-պուր իթտիլէր։ Մանկիթ չէհրի զապթ օլունտու, վէ էհալիսի գարշը գօյմա-եա գալգըշըպընը իչին, չէհիր աթէշէ վիրիլիպ խարապ իտիլտի։

Եէվմի մէզքիւրտէ, Օրէնպուրկ ֆը-ըգասընն օֆիչեալը իլէ 15 նէֆէր ա-քէրի աղընճա եարալանտըլար։

Ասքէրլէրիմիզ, մէզքիւր Մանկիթ չէհրին տիւմանլարը չըգան վիրանէլէ-ըի գարշըսընտա կիճէյի կէչիրտիքտէն սօնրա, ֆէրատասը կիւնիւ, եանի մա-յիս 21տէ Սիթէ չէհրի իւզէրինէ եիւ-բիւտիւլէր։ Իսմուտ աշիրէթինտէն օ-լան ասքէրլէր, ասքէրլէրիմիզի եէնի-տէն եօրմաեա պաշլատըլար իսէ տէ, պու քէրրէ ճանճագ 500 սիւարիտէն ի-պարէթ օլտուգլարընտան, չօգլուգ պիր չէյ եարատմատըլար։

Հալ պու քի, Սիթէ չէհրին տու-վարլարընա գատար արգամըզտան կէլ-տիլէր։ Շէհրի մէզքիւր, գավգասա կիրիշմէքսիզին թէսլիմ օլուպ, ասքէր-լէրիմիզ, չէհրին էթրաֆընտա օլտու-գուրտու։ Լհալիի պէլտէ, նէ գատար եէեէճէքլէրի վար իտի իսէ, օրտու-կեահակէթիրտիլէր։ Պիր չօգ Իրանը էսիրլէր, Բուս ասքիրի հիմաեէսինէ իլթիճա իթտիլէր։

Ժէնէրալ Քօֆմանը չէքմիշ օլտու-ղու տթիտէքի թէլէկրաֆը, յուլիս 30 տա Ոէն Բէթերսպուրկա վասըլ օլմուշ տուր։

«Ցունիս 2 տէ, Խիվա խանը Սէյիտ–Մուհամմէտ–Բահիմ, օրտուկեահըմըզա կէլիպ, Հհալիսի իլէ պէրապէր թէսլիմ օլտու։ Միւշարիւէյհի մէէմուրիեէ-թինտէ իպդա իտիպ, Բուս ասքէրլէրի-նին Խիվատա պուլունտուգլարը միւ-սէթճէճ իճրայի մէմուրիեէթ իթմէք իւզրէ, պիր մէճլիս նասպ իթտիմ։

»Ցունիս 12 տէ, խանը միւշարիւէյհ պիր պէեաննամէնէրի իլէ, իմբէրատօր հազրէթլէրինէ ռիսեէթէն, քեսֆիֆէ-յի էսիրլէրի ազատ իտէր օլտուղունու վէ պունատան պէօյլէ, էսիրլիյին քէն-տի մէմալիքինտէ լազվ իտիմիշ օլտու-ղունու իլան իթմիշ տիր։

«Շիմոի, ֆիւթուհաթլարըմըզընն չէ-ըէֆլի մէյյէսի օլան մէզքիւր գարա-ըընն իճրասընա, եանի էսիրլիյին լազ-վինէ տայիր լազըմ կէլէն թէտպիրլէր իւզէրինէ իսթիշարէ օլունմագտա տըր։ Իրանը էսիրլէրին էքսէրիսի, Մէչքէնտ թարիգի իլէ վաթանլարընա ավտէթ իլէմէք նիեէթինտէ տիր։

«Իրան հիւքիմէթի, սալը վիրիլէն էսիրլէրի սինօրատա գաղուլ իտէպիլսին վէ պունլարընն ինթիեատաթընը կէօ-ըէպիլսին իչին, պունլարընն նիեէթինի հիւքիմէթի միւշարիւէյհատա պիլտիր-մէսի զըմնընտա, թէհէրանատաքի սէֆի-ըիմիզէ թէլ չէքմէքտէյիմ։

ՄԱՀԻՑ ՂԱԶԷԹԱ
ԽԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէյնճէ.մէիհ բաղարընտա
Ն. 41 Իքսի խան՝ ընտա